

 Nederland Zorgt Voor Elkaar

Zorgzaam dorp Austerlitz

Symposium Samen Sterk met Informele zorg ⇄ Baarn ⇄ 10 maart 2026

1

 Nederland Zorgt Voor Elkaar

Jan Smelik
65 jaar
Gehuwd, 4 kinderen
jan.smelik@nlzve.nl

Erasmus-
Universiteit

Adviseur, partner (DGA)

Initiatiefnemer, ex-voorzitter (vrijwilliger)

Voorzitter
(vrijwilliger)

Penningmeester
(vrijwilliger)

Initiatiefnemer, algemeen coördinator
(div. subsidies o.a. Ministerie van VWS)

Lid Kwaliteitsraad (bezoldigde aanstelling)

2

Nederland Zorgt Voor Elkaar

Wat ga ik jullie meegeven?

- Zorgzaam dorp Austerlitz
- Zorgzame gemeenschappen
- Maatschappelijke transitie
- Naar een nieuw ecosysteem voor gemeenschapszorg

3

Nederland Zorgt Voor Elkaar

Pyramide van Austerlitz, oktober 1804

4

5

Nederland Zorgt Voor Elkaar

Alle inwoners kunnen in het dorp terecht voor zorg- en welzijnsvoorzieningen.

Dankzij de voorzieningen weet iedereen zich heel lang te redden. En kan heel lang in het dorp blijven wonen.

Onze droom ...

Die voorzieningen worden georganiseerd door en in het dorp.

6

 Nederland Zorgt Voor Elkaar

De visie erachter...

- Waardig leven en sterven is een collectieve verantwoordelijkheid
- Er is plek voor iedereen in de gemeenschap
- It takes a village to.....

7

 Nederland Zorgt Voor Elkaar

Breed draagvlak

- **1.900** inwoners
 - Gemiddeld inkomen 30.000 euro, geen villawijk!
- **1.600** volwassenen
- **520** hiervan zijn lid van Austerlitz Zorgt
 - Contributie 27,50 euro per jaar
- **400** 65-plussers
- **112** vrijwilligers

8

 Nederland Zorgt Voor Elkaar

Dorpsteam

- 2 Dorpsondersteuners
- Zorgcoördinator / wijkverpleegkundige

9

 Nederland Zorgt Voor Elkaar

De Dorpsondersteuner

- Lost vragen samen met de bewoner op
- Ondersteunt mantelzorgers
- Verzorgt indicatiestellingen Wmo
- Koppelt vragen aan oplossingen
- Bezoekt regelmatig 70+ inwoners
- Zet vrijwilligers in
- Regelt huishoudelijke hulp en thuiszorg via zorgcoördinator / wijkverpleegkundige

De dorpsondersteuner

Verbindende schakel
van de gemeenschap

10

 Nederland Zorgt Voor Elkaar

De Zorgcoördinator

- Kleine zorgorganisatie
- Verpleging, verzorging en begeleiding & vanuit de Wmo: individuele begeleiding en huishoudelijke hulp
- 'Preferred supplier' voor het dorp, gekozen door AZ
- Vergoeding voor coördinatie-werkzaamheden door AZ

11

 Nederland Zorgt Voor Elkaar

Activiteiten

- Austerlitz Belt
- Austerlitz Beweegt
- Austerlitz Bezorgt
- Austerlitz Eet
- Austerlitz Klust
- Austerlitz Mediteert
- Austerlitz Online
- Austerlitz Op Stap
- Austerlitz Rijdt
- Austerlitz Past Op
- Austerlitz Tuiniert
- Austerlitz Verbindt
- Ommetje Austerlitz
- Austerlitz Reanimeert
- Dementievriendelijk dorp
- Austerlitz Mediteert
- Koffie & Koters

12

Nederland Zorgt Voor Elkaar

Wmo

Gemeente Zeist

Zoeken

Voor inwoners van Austerlitz

Als u in Austerlitz woont, kunt u met vragen over ondersteuning (Wmo) terecht bij het [telefonisch spreekuur van Austerlitz Zorgt](#).

13

Nederland Zorgt Voor Elkaar

Hart van Austerlitz

14

Nederland Zorgt Voor Elkaar

Hart van Austerlitz

- 25 zorgwoningen + 15 starterswoningen
- Geïntegreerd ontwerp: nieuwe school/peuterspeelzaal, dorps huis en zorgwoningen
- 'Mehrgenerationenhaus'
- Multifunctionele ontmoetingsruimte
- Toewijzing: voorrang voor mensen met zorgbehoefte en inwoners van Austerlitz
- Austerlitz Zorgt levert de zorg, in samenwerking met zorginstelling
- Opgeleverd september 2020

15

Nederland Zorgt Voor Elkaar

Austerlitz Zorgt: opbrengsten

- Vergroting sociale cohesie
- Minder eenzaamheid
- Inclusief dorp
- Inwoners zeer tevreden met zorg- en welzijnsvoorzieningen
- Minder sociale problematiek op spreekuur huisarts
- Lagere kosten voor gemeente
 - Wmo uitvoeringskosten
 - Wmo maatwerkvoorzieningen
 - Welzijnswerk
- Lagere kosten voor de langdurige zorg
 - Minder opnamen in verpleeghuis
- Totale jaarlijkse besparing ordegrrootte € 500.000 = € 275 per inwoner

16

Nederland Zorgt Voor Elkaar

Zorgzame gemeenschappen

- Collectieven van bewoners
- Gericht op eigen leefomgeving
- Streven naar vitale wijk/dorp
- Streven naar inclusieve samenleving
 - gericht op mensen die ondersteuning nodig hebben, maar ook op mantelzorgers, actieve en solidaire bewoners
- Sociale samenhang, ontschotting, zelforganisatie, eigen regie
- Uitingsvormen zeer divers

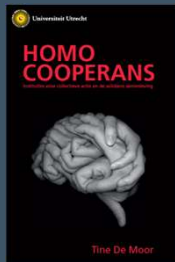
*De essentie van **modern nabuurschap**, gebaseerd op **gemeenschapskracht***

17

Nederland Zorgt Voor Elkaar

Burgerinitiatief is van alle tijden

- **Middeleeuwen:**
- Gilden, gemeenschappelijk landgebruik (meenten)
- **Eind 19de eeuw:**
 - Boerencoöperaties (FrieslandCampina)
 - Onderlinge verzekeringen (Achmea)
 - Banken (Rabobank)
- **Begin 21ste eeuw:** bewonersinitiatieven
 - Energiecollectieven
 - Broodfondsen
 - Zorgcoöperaties
 - Voorzorgcirkels

18

19

Burgerinitiatief is van alle tijden

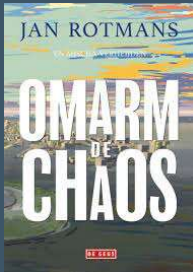
- 1 op de 3 Nederlanders zet zich in voor zijn/haar wijk of dorp
- Samen 1 miljoen uur per dag
- Economische waarde vrijwilligerswerk: 24 miljard
- 10.000+ burgercollectieven
- Meer dan 2.000 zorgzame gemeenschappen

Bronnen: Motivaction/Katalys 2023, Monitor Burgercollectieven VU 2023, Monitor Zorgzame Gemeenschappen NLZVE, Movisie, Vilans 2020

20

Omarm de chaos!

- Geen tijdperk van verandering, maar een verandering van tijdperk
 - Cruciaal kantelmoment in de geschiedenis van de mensheid
- Oude systemen werken niet meer
 - Systeem heeft lang goed gewerkt, maar komt piepend en krakend tot stilstand
 - Systemen zijn belangrijker geworden dan mensen
- Nieuw waardenstelsel
 - Op basis van vertrouwen
 - Samenwerking
 - De mens centraal
- Persoonlijke transitie nodig
 - Niet het systeem de schuld geven: wij zijn het systeem

21

[illegible]

22

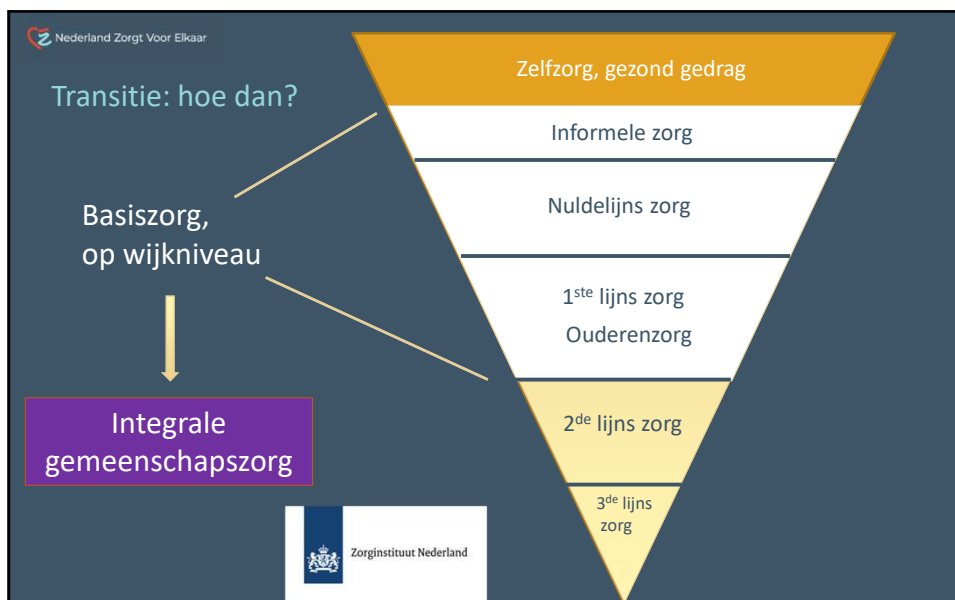
23

Patersysteem	Egosysteem	Ecosysteem
Verzorgingsstaat	Participatiesamenleving	We-doen-het-samenleving
Ziekte en zorg	Ziekte en zorg	Gezondheid en gedrag
Overheid is dominant	Markt is dominant	Leefwereld is dominant
Top-down	Concurrentie	Community-up
Bevoogdende overheid	Marktwerving	Samenwerking
Betalen voor zorgvoorzieningen	Betalen voor zorgprestaties	Betalen voor gezondheidswinst
Verkokerd	Verkokerd	Integraal
Publiek	Privaat	Gemengd
Rechtmatigheid	Efficiency	Maatschappelijk rendement

24

25

26

 Nederland Zorgt Voor Elkaar

Randvoorwaarden voor integrale gemeenschapszorg

Anders denken	Anders doen	Anders verantwoorden
Niemand de baas	Community-up	Werken vanuit vertrouwen
Inwoners medeverantwoordelijk	Inwoner in de boardroom	Geen procesindicatoren
Niet <u>voor</u> maar <u>mét</u>	Investeer in onderlinge relaties	Waardeer ervaringskennis
Oplossing in de gemeenschap	Gedeelde visie	Loslaten van 'wie betaalt, bepaalt'
Organisatiebelang ondergeschikt	Gezamenlijke doelen	Meet het bereiken van gezamenlijke doelen
Voorkomen beter dan genezen	Evenwicht tussen rendement, legitimiteit en betrokkenheid	
Focus on what's strong	Integraal werken	
Mens centraal	Investeren in de gemeenschap	

27

28

Kleinschalige zorginstellingen

- Passen prima in concept van integrale gemeenschapszorg
- Bekeer je wel tot de wijk:
 - Ga de wijk in, en praat met inwoners
 - Bouw voort op de energie die je vervolgens aantreft
 - Beschouw je eigen organisatie/locatie als (toekomstig) onderdeel van de wijkcommunity

29

Austerlitz, voorjaar 2018

30

31

 LIJSTERTIP!

De podcast over inspirerende oplossingen uit de samenleving voor grote maatschappelijke vraagstukken.

Volg de podcast 'van Zorg naar Gewoon Leven' in je favoriete podcast app!

Of ga naar www.vanzorgnaargewoonleven.nl/podcast

Just enough

na de

de podcast

groeit

leven

de podcast

groeit

32

